

Číslo: Z-PUSR-042497/2024, S-PUSR-007825/2024
Bratislava, 27. 05. 2024

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa § 26 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej iba „správny poriadok“) v znení neskorších predpisov v spojení s § 44 ods. 4 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov

d o r u č u j e V E R E J N O U V Y H L Á Ť K O U

o z n á m e n i e o v y d a n í r o z h o d n u t i a :

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky ako miestne a vecne príslušný správny orgán v zmysle ustanovenia § 9 ods. 3 a § 10 ods. 2 písm. e) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej iba „pamiatkový zákon“) vydáva podľa § 20 ods. 1 zákona v súlade s ustanovením § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov toto

r o z h o d n u t i e :

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 20 ods. 1 pamiatkového zákona v spojení s ustanovením § 2 ods. 2 pamiatkového zákona

z a m i e t a n á v r h n a z r u š e n i e v y h l á s e n i a n á r o d n e j k u l t ú r n e j p a m i a t k y

Kúria s areálom, resp. zrušenie vyhlásenia časti pamiatkového objektu **Aleja v Župčanoch**, ktorá je súčasťou objektovej skladby národnej kultúrnej pamiatky (1/ Kúria, 2/ Park, 3/ Tabuľa pamätná a 3/Aleja), evidovanej v registri nehnuteľných kultúrnych pamiatok Ústredného zoznamu pamiatkového fondu (ďalej len „ÚZPF“) pod číslom 408/4. Aleja v celom svojom rozsahu sa nachádza na parcelách reg. KN-C č. 568/1, 568/2, 637, 639/2, 714 a 720, resp. na prekryve parciel reg. KN-E č. 597, 601/1, 601/2, 602, 604/1, 604/2, 604/3, 604/4, 604/5, 604/104, 604/105, 608/1, 608/101, k. ú. Župčany. Kúria s areálom bola za národnú kultúrnu pamiatku (ďalej len „NKP“) vyhlásená uznesením Školskej kultúrnej komisie Okresného národného výboru Prešov (č. 32/63) zo dňa 17. 04. 1963.

Parcely reg. KN-C č. 568/1, 568/2, 637, 639/2, 714 a 720, na ktorých sa nachádza celkový priebeh výsadby stromov vytvárajúcich aleju, nemajú založený list vlastníctva. Parcely reg. KN-E č. 597, 601/1, 601/2, 602, 604/1, 604/2, 604/3, 604/4, 604/5, 604/104, 604/105, 608/1, 608/101,

k. ú. Župčany sú vo vlastníctve zvýšeného počtu fyzických osôb a časť vo vlastníctve Slovenskej republiky v správe Slovenského pozemkového fondu, Búdkova 36, 817 47 Bratislava.

Odôvodnenie:

V zmysle § 2 ods. 3 pamiatkového zákona je kultúrna pamiatka podľa tohto zákona hnutelná vec alebo nehnuteľná vec pamiatkovej hodnoty, ktorá je z dôvodu ochrany vyhlásená za kultúrnu pamiatku. Podľa § 20 ods. 1 pamiatkového zákona len ak nastanú nové skutočnosti, môže Pamiatkový úrad Slovenskej republiky vyhlásenie kultúrnej pamiatky zmeniť vo verejnom záujme, alebo po úplnom zániku pamiatkových hodnôt aj zrušiť.

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky (ďalej len „Pamiatkový úrad SR“) začal dňa 04. 04. 2024 správne konanie o návrhu na zrušenie vyhlásenia národnej kultúrnej pamiatky Kúria s areálom, resp. zrušenie vyhlásenia časti pamiatkového objektu Aleja (č. ÚZPF 408/4) v obci Župčany, „...v dĺžke 125 m od miestnej komunikácie (od parcely KN-C 568/2)“. Správne konanie bolo začaté na základe žiadosti (podnet na zrušenie časti vyhlásenia) Obce Župčany, Župčany č. 95, 080 01 Prešov, zo dňa 12. 03. 2024. Deň doručenia žiadosti (č. ZUP 2024/132-OCU) je zároveň dňom začatia správneho konania. Svoju žiadosť odôvodnila obec Župčany problémami s údržbou aleje a skomplikovaným prejazdom obslužných a prípadne aj záchranných vozidiel.

Vzhľadom na absenciu listov vlastníctva parciel reg. KN-C, na ktorých sa Aleja nachádza a zvýšený počet vlastníkov evidovaných na parcelách reg. KN-E v prekryve, bolo v zmysle § 26 ods. 1 správneho poriadku, správnym orgánom zvolené doručovanie formou verejných vyhlášok.

Verejná vyhláška Oznamenia o začatí správneho konania s prílohou Podkladu pre rozhodnutie, bola na úradnej tabuli správneho orgánu vyvesená dňa 12. 04. 2024 a zvesená dňa 29. 04. 2024. Na úradnej tabuli Obecného úradu v Župčanoch bola verejná vyhláška vyvesená dňa 15. 04. 2024 a zvesená dňa 29. 04. 2024. Pätnásť deň vyvesenia verejnej vyhlášky je dňom doručenia.

V stanovenej lehote 15 dní boli Pamiatkovému úradu SR doručené dve vyjadrenia od fyzických osôb, obyvateľov obce Župčany.

V liste zo dňa 16. 04. 2024 vyjadril svoje stanovisko Adam Antol, Župčany 375, 080 01 Prešov. Miestny obyvateľ, dobre oboznámený s miestnymi pomermi a celkovou situáciou okolo ochrany a údržby predmetnej aleje skonštatoval, že nie je pravdou, že záchranné zložky v prípade potreby nemôžu použiť zúžený priestor aleje na prejazd. Naopak uviedol, že príchod / prejazd využívajú aj obyvatelia novej bytovej výstavby, pričom nevyužívajú novovybudovanú cestu, ale skracujú si ju cez líniu aleje. Prejazdu sa snaží miestna samospráva zabrániť. Prístup k dvom objektom, ktoré nemajú iný prístup, je zabezpečený. V závere vyjadrenia uvádza, svoj pozitívny vzťah k aleji a vyjadruje záujem na jej zachovaní, rekultivácii a ponechaní v rámci ÚZPF bez redukcie rozsahu vyhlásenia.

V liste zo dňa 21. 04. 2024 vyjadrili svoje stanovisko k predmetnej veci Ing. Peter Koscelník a Mgr. Daniela Kosceľníková, Župčany 385, 080 01 Prešov. Uvádzajú, že sa ich predmetná záležitosť bytostne dotýka a vyjadrujú svoj kladný postoj k návrhu na zúženie rozsahu ochrany aleje. Svoje stanovisko odôvodňujú potrebou rozšírenia cestnej komunikácie k vlastnému rodinnému domu, aby bola zabezpečená obslužnosť ich pozemku bez obmedzení.

Na základe informácií od miestne a vecne príslušného Krajského pamiatkového úradu Prešov, správny orgán konštatuje, že žiadosť obce Župčany podporená stanoviskom miestnych obyvateľov nie je dôvodná a uvedené dôvody nepresahujú verejný záujem na zachovaní veci, t. j. vyhlásenia Aleje v celom svojom rozsahu za NKP. Čiastočné obmedzenia neznemožňujú nutné využitie priestoru aleje na prejazd v prípade núdze, resp. prejazd pre obyvateľov, ktorí nemajú inú možnosť prístupu k svojim domom. Stav výsadiieb aleje nie je v tomto ohľade určujúci, keďže v zmysle Florentskej charty v Čl. 2, je historická záhrada tvorená najmä zložkami rastlinnými, teda živými, ktoré sú ako

také pomínuteľné a obnoviteľné. Pamiatkové hodnoty pretrvávajú in situ zachovaním kompozície porastovej štruktúry.

Pamiatkový úrad SR v priebehu správneho konania zistil skutočný stav vecí tak, ako to ustanovuje § 32 ods. 1 správneho poriadku, pričom vychádzal najmä zo skutkového stavu a charakteristiky pamiatkových hodnôt Aleje, ktorá tvorí integrálnu súčasť NKP Kúria s areálom.

Lipová aleja v Župčanoch patrí na Slovensku k jedným z najhodnotnejších architektonicko-sadovnicko-krajinárskych objektov tohto typu a je neodmysliteľnou súčasťou tradície zakladania alejí pri kaštieľoch a kúriách s funkciou prepojenia s okolitou krajinou. Súčasťou aleje je zachovaný priestor v takmer celom plošnom rozsahu. Dvojradvá lipová výsadba bola súčasťou úprav kúrie a parku od doby jej založenia v druhej tretine 19. storočia. Vysadená bola po oboch stranách cesty vedúcej od kúrie do blízkeho lesa a tvorí spojnicu medzi intravilánom obce a okolitou krajinou. Verejným záujmom na zachovaní tohto prvku je uchovanie všetkých činiteľov a zložiek, ktoré sa podieľajú na formovaní kompozície, teda hlavne biologickej zložky pamiatkového objektu – komponovaných výsadiel stromov.

Historická a spoločenská hodnota: Aleja je dôležitým dokladom tak historického vývoja záhradnej a parkovej tvorby ako aj vývoja spoločnosti a lokálneho kultúrno-spoločenského života. Aleja je neodmysliteľnou súčasťou tradície zakladania alejí pri kaštieľoch a kúriách s funkciou kompozičného zvýraznenia cesty v prírodno-krajinárskom prostredí a zároveň prepojenia sídla s okolitou prírodou v blízkom okolí.

Urbanistická hodnota: Aleja je jedným z dominantných prvkov urbanistickej štruktúry obce, ktorý lineárne prepája intravilán a extravilán. Aleja aj napriek rozširovaniu zástavby ostáva výrazným prvkom určujúcim charakter svojho okolia. Zachovaným situovaním a charakterom je integrálnou súčasťou stavebného vývoja obce.

Krajinná hodnota: Aleja prechádza z intravilánu do extravilánu obce a plynule sa spája s okolitým lesnatým porastom. Je výrazným krajinotvorným prvkom, ktorý je badateľný v diaľkových pohľadoch a zároveň vytvára biologické prepojenie okolitej prírody s jadrom obce.

Architektonická hodnota: Aleja vytvára premyslene umiestnenú architektonickú kompozíciu, resp. architektonické dielo, ktoré reprezentuje kompozičné zásady prírodne-krajinárskych úprav. Aleja ako taká je založená na striedaní svetla a tieňa a cieleného komponovania (čiastočne zachovaných) priehľadov do krajiny podporených výsadbou stromov v zamýšľanom líniovom priebehu.

Pamiatkový úrad SR k predmetnej veci dodáva, že úpravy štruktúry cestných komunikácií a plánovanie rozširovania zástavby má brať ohľad na ochranu kultúrneho dedičstva v zmysle usmernení miestne a vecne príslušného Krajského pamiatkového úradu Prešov. Redukcia rozsahu vyhlásenia aleje nie je odôvodnená ani vzhľadom na stav výsadiel, keďže tieto sú plne reverzibilné. S ohľadom na verejný záujem na zachovaní vecí a uvedené skutočnosti rozhodol správny orgán tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Podľa § 53 a § 54 ods. 1 a 2 správneho poriadku má účastník konania právo podať proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Pamiatkový úrad SR, Cesta na Červený most 6, 814 06 Bratislava v lehote do 15 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia účastníkovi konania.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov.

Ing. arch. Pavol Ižvolt, PhD.
generálny riaditeľ

Oznámenie o začatí konania sa doručuje účastníkom konania verejnou vyhláškou na:

1. úradnej tabuli Obecného úradu v Župčanoch
2. úradnej tabuli Pamiatkového úradu SR
3. webovom sídle Pamiatkového úradu SR – www.pamiatky.sk
4. centrálnej úradnej elektronickej tabuli – www.slovensko.sk

Vyvesené dňa: 5.6.2024

Zvesené dňa:

Na vedomie:

5. Slovenský pozemkový fond, Búdková 36 811 04 Bratislava
6. Krajský pamiatkový úrad Prešov
7. Pamiatkový úrad SR – založenie do spisu 2x